รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ADMINISTRATIVE MANAGEMENT MODEL FOR PROMOTING CHANTHABURI LOCAL HISTORY LEARNING MANAGEMENT OF CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ภมร หลอดแพง*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
Phamorn Lordpaeng*
Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2
*Corresponding Author E-mail : pmlodpang@gmail.com
(วันที่รับบทความ : มีนาคม 19, 2569 ; วันแก้ไขบทความ : เมษายน 3, 2569 ; วันตอบรับบทความ : เมษายน 7, 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการ 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการ 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการ และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา 203 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสร้างและตรวจสอบรูปแบบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด 106 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินรูปแบบ และแบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24)

2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทิศทางของรูปแบบ ระบบและกลไกของรูปแบบ วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า ผลลัพธ์ในทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยคุณลักษณะผู้เรียนด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.64) สมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11)

4) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36)

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารจัดการ, การจัดการเรียนรู้, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

Abstract

This research aims to develop a management model to promote the learning of Chanthaburi's local history in the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The objectives are: 1) to study the current situation and management approaches; 2) to create and validate the management model; 3) to implement the management model; and 4) to evaluate the management model. The research was conducted in four stages: Stage 1: Studying the current

situation and management approaches; Stage 2: Creating and validating the model; Stage 3: implement and test the model; and Stage 4: Evaluating the model. The sample for studying the current situation consisted of 203 teachers and educational personnel selected using stratified random sampling, and 6 experts selected using purposive sampling. The sample for creating and validating the model consisted of 7 qualified experts selected using purposive sampling. The sample for piloting the model consisted of 106 affiliated schools selected using purposive sampling. The tools used were questionnaires, interviews, model evaluation forms, and model pilot evaluation forms. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, content analysis, and inductive reasoning.

The research findings revealed that:

1) The current state of management to promote the learning of local history in Chanthaburi was at a high level overall ($\overline{X}$= 4.24).

2) The developed model consists of 5 components: the direction of the model, the system and mechanism of the model, the methods of operation of the model, guidelines for evaluating the model, and conditions for implementing the model.

3) The results of the model's implementation showed that the overall outcomes in all aspects were at a high to very high level. The learner's characteristics regarding pride in their local area and Thai identity were at the highest level ($\overline{X}$= 4.64), teachers' competence in managing learning was at a high level ($\overline{X}$= 4.12), school administrators' competence was at the highest level ($\overline{X}$= 4.58), and the effectiveness of the management model was at a high level ($\overline{X}$= 4.11).

4) The overall evaluation of the management model was at a high level ($\overline{X}$= 4.36).

Keywords : Model, Management, Learning Management, Local History

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย ภาคภูมิใจในบรรพบุรุษ และมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ที่มุ่งสร้างผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมืองและยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568) อันเป็นแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการได้นำมาสู่การปฏิรูปการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อย่างต่อเนื่อง จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติไทยอย่างยิ่ง ทั้งการเป็นฐานทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในการกอบกู้เอกราช และเหตุการณ์วิกฤตการณ์ ร.ศ.112 ที่สะท้อนถึงการรักษาอธิปไตยของชาติ (ลดา รุธิรกนก, 2557; พระณรงค์วิชิต (เลื่อน ณ นคร), 2554) มรดกทางประวัติศาสตร์เหล่านี้มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยแก่ผู้เรียนในพื้นที่

อย่างไรก็ตามจากผลการนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2567) พบปัญหาสำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นยังขาดความเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนขาดความรู้เชิงลึกและทักษะการใช้สื่อที่ทันสมัย ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและไม่เห็นคุณค่าของการเรียนประวัติศาสตร์ รวมทั้งขาดการบูรณาการองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงราชการที่ 10 มีใจความว่า “การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ 4) เป็นพลเมืองดี โดยเฉพาะการมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมืองนั้น จะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่งคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568) และยังสอดคล้องกับวิจัยของสุวรรณี กันทะปิง (2562) ที่พบว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

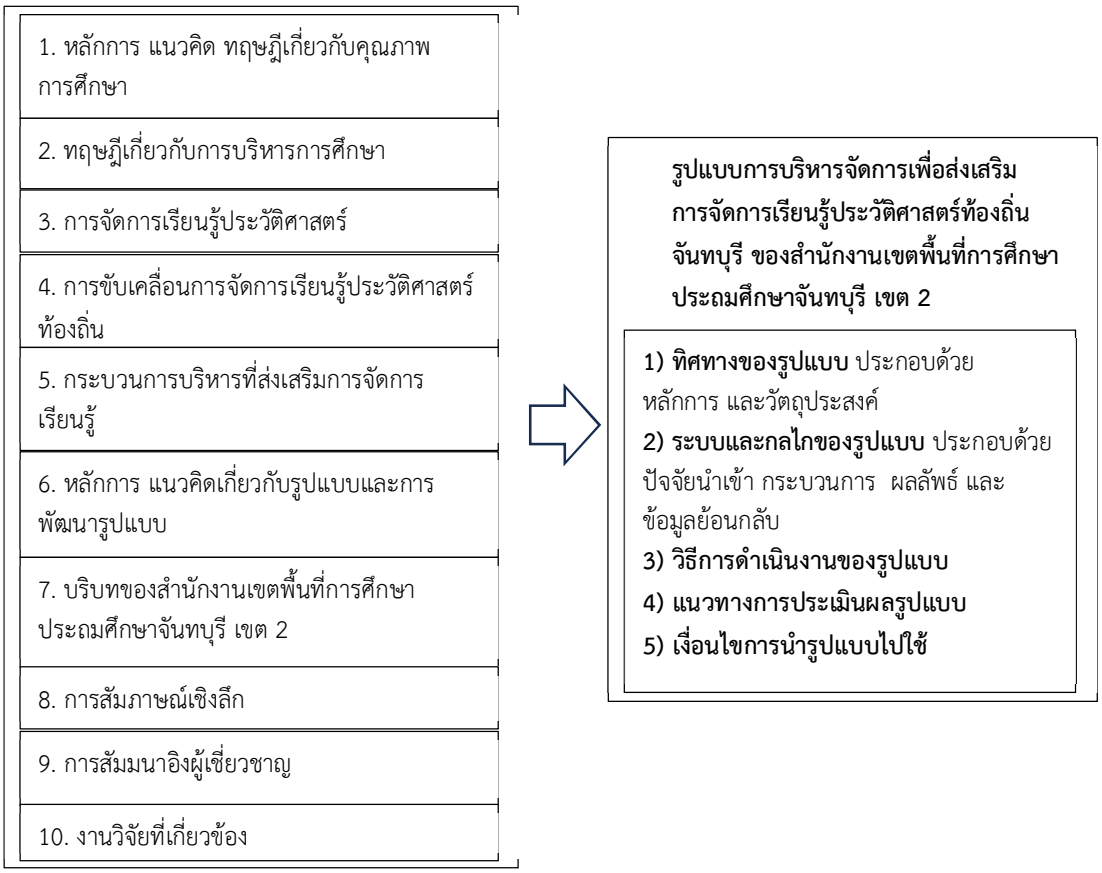
จากสภาพปัญหาดังกล่าว การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีจิตสำนึกความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการสืบสานและปกป้องรักษามรดกทางประวัติศาสตร์ของชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีสำคัญมาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีระบบ (System Theory) ของ Lunenburg (2008) ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ 2) วงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming (2004) ที่ขยายเป็นวงจร PODCAST (Good Planning–Organizing–Doing–Checking–Acting–Reporting) 3) แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ Bryson (2011) ที่เน้นการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และ 4) หลักการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของ Gorley (2013) และ Wilke (2023) ที่เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและเทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯ

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 106 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 88 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 15 คน และครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ 327 คน รวมทั้งสิ้น 430 คน ปีการศึกษา 2568

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 203 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 42 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 6 คน และครูผู้สอนประวัติศาสตร์ 155 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการฯ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา 3 คน อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาเอก 2 คน และผู้บริหารสถานศึกษาหรือนักวิชาการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ

กลุ่มทดลอง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 106 โรงเรียน ครอบคลุมทั้ง 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอขลุง 25 โรงเรียน อำเภอโป่งน้ำร้อน 25 โรงเรียน อำเภอสอยดาว 20 โรงเรียน อำเภอแหลมสิงห์ 13 โรงเรียน อำเภอเขาคิชฌกูฏ 11 โรงเรียน และอำเภอมะขาม 12 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 1.1 ได้แก่ ประชากร 430 คน และกลุ่มตัวอย่าง 203 คน ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

ตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯ

ขั้นที่ 1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงาน (Good Planning) 2) การจัดองค์กร (Good Organizing) 3) การลงมือปฏิบัติ (Good Doing) 4) การตรวจสอบฉับไว (Good Checking) 5) การปรับปรุงแก้ไข (Good Acting) และ 6) การใส่ใจรายงานผล (Good Reporting)

ขั้นที่ 1.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ

ขั้นที่ 2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่พัฒนาจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทิศทางของรูปแบบ 2) ระบบและ

กลไกของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ขั้นที่ 2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบฯ ใน 4 ด้าน ได้แก่

ด้านผู้เรียน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

ด้านครูผู้สอน ได้แก่ สมรรถนะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ สมรรถนะในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี

ด้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯ

ขั้นที่ 1.1 ใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และผ่านการทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาช ได้ค่าเท่ากับ 0.995

ขั้นที่ 1.2 ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ

ใช้แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ

ใช้แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ฉบับ ได้แก่

1. แบบประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
2. แบบประเมินสมรรถนะครูในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี
3. แบบประเมินสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี
4. แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

แบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ

ใช้แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตรา

ประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และผ่านการทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาช ได้ค่าเท่ากับ 0.972

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา ทฤษฎีการบริหารการศึกษา การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

1.2 กำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุมสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ จำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) การวางแผนงาน (Good Planning) 2) การจัดองค์กร (Good Organizing) 3) การลงมือปฏิบัติ (Good Doing) 4) การตรวจสอบฉับไว (Good Checking) 5) การปรับปรุงแก้ไข (Good Acting) และ 6) การใส่ใจรายงานผล (Good Reporting)

1.3 นำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ที่ค่า IOC > 0.50 ถือว่าผ่านเกณฑ์ ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

1.5 ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และข้าราชการครู 28 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.995 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.2 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ

2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

3. แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมิน ดังนี้

3.1 ศึกษากรอบเนื้อหาของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ

3.2 ร่างข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

3.3 นำร่างแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

3.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

4. แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบฯ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมิน จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

4.1 ศึกษากรอบเนื้อหาของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ

4.2 ร่างข้อคำถามแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ครอบคลุมผ ลลัพธ์ใน 4 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะผู้เรียน สมรรถนะครู สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพของรูปแบบฯ

4.3 นำร่างแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

5. แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมิน ดังนี้

5.1 ศึกษากรอบเนื้อหาของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ

5.2 ร่างข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

5.3 นำร่างแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

5.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

5.5 ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาช ได้ค่าเท่ากับ 0.972 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯ

ขั้นที่ 1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันฯ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ

2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2568 และให้ตอบกลับทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ภายใน 5 วัน

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 203 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนครบถ้วน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการฯ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ

2. ดำเนินการประสานและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง จำนวน 6 ท่าน บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก

3. สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการยกร่างรูปแบบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 จัดทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เข้าร่วมประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พร้อมทั้งส่ง (ร่าง) รูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาล่วงหน้าก่อนวันประชุม

2.2 ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) รูปแบบฯ ในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2568 เวลา 10.00–12.00 น. ณ ห้องประชุมดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.3 ปรับปรุง (ร่าง) รูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ส่ง (ร่าง) รูปแบบฯ ที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมแบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ประเมินในวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

2.5 รวบรวมผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบฯ จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อจัดทำรูปแบบฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการทดลองใช้

3.2 จัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำรูปแบบฯ ไปใช้แก่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาประจำเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 และทางออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Meeting วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00–12.00 น.

3.3 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ (Active Learning) วิชาประวัติศาสตร์ให้แก่ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 106 คน ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00–12.00 น. ณ ห้องประชุมดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3.4 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 106 โรงเรียน ในสถานการณ์จริงเต็มรูปแบบในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2568

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบฯ ทั้ง 4 ฉบับ ครอบคลุมผลลัพธ์ด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 จัดทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการตอบแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ

4.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบประเมินในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2568 และให้ตอบกลับทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ภายใน 5 วัน

4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 203 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนครบถ้วน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 นำแบบประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯ

ขั้นที่ 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันฯ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

1.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีฯ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปใช้ในการยกร่างรูปแบบต่อไป

ขั้นที่ 1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการฯ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญและแบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบฯ ดังนี้

2.1 นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มาปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบฯ ให้มีความสมบูรณ์

2.2 วิเคราะห์ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบฯ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบฯ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 กำหนดเกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์สรุปเป็นความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณารูปแบบฯ ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24, SD = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ($\overline{X}$ = 4.31) ด้านการตรวจสอบฉับไว ($\overline{X}$ = 4.26) ด้านการลงมือทำ ($\overline{X}$ = 4.25) ด้านการจัดองค์กร ($\overline{X}$ = 4.24) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ($\overline{X}$ = 4.21) และด้านการใส่ใจรายงานผล ($\overline{X}$ = 4.19) ตามลำดับ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯรูปแบบการบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทิศทางของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการและวัตถุประสงค์ 2) ระบบและกลไกของรูปแบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลย้อนกลับ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา 4) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42) โดยมาตรฐานด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.57) รองลงมาคือมาตรฐานด้านความถูกต้อง ($\overline{X}$ = 4.27)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯผลการทดลองใช้รูปแบบกับโรงเรียนในสังกัด 106 โรงเรียน พบว่า ผลลัพธ์ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนี้ ด้านคุณลักษณะผู้เรียนเกี่ยวกับความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.64) ด้านสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11) และด้านสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12)

4. ผลการประเมินรูปแบบฯผลการประเมินรูปแบบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36) ทุกองค์ประกอบ โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ($\overline{X}$ = 4.43)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการฯผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สะท้อนให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการวางแผนงานที่ได้รับการประเมินสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง (Deming, 2004) ที่ระบุว่า การวางแผนเป็นขั้นตอนสำคัญที่กำหนดทิศทางและความสำเร็จของการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ นาหลวง (2564) ที่พบว่า การบริหารเชิงระบบด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับแนวทางการบริหารจัดการที่เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนั้น สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ Bryson (2011) และผลการวิจัยของ Wilke (2023) ที่พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความน่าสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยนำทฤษฎีระบบ (System Theory) มาเป็นแกนหลักในการออกแบบโครงสร้างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lunenburg (2008) ที่ระบุว่า ระบบที่มีประสิทธิภาพต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่ทำงานประสานกัน ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรา ฟักมงคล (2562) และภควัต โอวาท (2565) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า คุณลักษณะผู้เรียนด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรีสูงสุด (ร้อยละ 83.51) รองลงมาคือความภูมิใจในความเป็นไทยและต้องการเผยแพร่คุณค่าให้ผู้อื่น (ร้อยละ 81.73) และความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี (ร้อยละ 80.70) ผลที่เกิดขึ้นเช่นนี้เนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดตัวชี้วัดผู้เรียนที่ชัดเจนและวัดได้จริง พร้อมทั้งมีระบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของขำ แสงจันทร์ (2561) ที่พบว่า การกำหนดหลักสูตรและแผนการนิเทศกำกับติดตามที่ชัดเจนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลการประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.12) โดยครูมีความสามารถสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$= 4.29) และการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในความเป็นไทย ($\overline{X}$ = 4.23) ผลดังกล่าวเกิดจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่หลากหลาย รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ครูนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาภรณ์ สร้อยคำ (2560) และภัทรจิตติ บุรีเพีย และคณะ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านครูที่มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ผลการประเมินสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) โดยผู้บริหารทำได้ดีที่สุดในการกำหนดนโยบายและการประชาสัมพันธ์ผลงานด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\overline{X}$= 4.83) และการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเอง ($\overline{X}$= 4.77) ผลที่ออกมาดีเช่นนี้เกิดจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับผู้บริหารก่อนการดำเนินงาน ทำให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนสามารถสร้างนวัตกรรมการบริหารในบริบทของตนเองได้อย่างมั่นใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกันยามาศ มาประจง (2561) ที่พบว่า การสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันเป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญแห่งความสำเร็จในการบริหารคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และผลการประเมินประสิทธิภาพโดยรวมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.11) โดยการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้รับการประเมินสูงสุด ($\overline{X}$= 4.19) รองลงมาคือ การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่สถานศึกษา ($\overline{X}$= 4.18) ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากการดำเนินงานครบทั้ง 6 ขั้นตอนของรูปแบบ ได้แก่ การวางแผนงาน การจัดองค์กร การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงแก้ไข และการรายงานผล นอกจากนี้ การมอบรางวัลแก่ผู้ที่ปฏิบัติได้ดีเยี่ยมยังช่วยสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้บุคลากรทุกระดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญผกา กาญจโนภาส (2560), สุภัค พวงขจร (2561) และอดุลย์

ภูปลื้ม (2567) ที่ต่างพบว่า กระบวนการดำเนินงานที่ครบถ้วนและระบบแรงจูงใจที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. ผลการประเมินรูปแบบฯ ผลการประเมินรูปแบบด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวเป็นการวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินการครบ 4 ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ รัตนสุวรรณ (2560) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารงานที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิณกรณ์ ภูโทถ้ำ (2568) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.1 ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นกรอบแนวทาง (Framework) ในการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยบูรณาการไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่

1.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ติดตาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC)

1.1.3 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น ปราชญ์ท้องถิ่น ชุมชน หน่วยงานวัฒนธรรม และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1.2 ระดับสถานศึกษา

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาดังกล่าว ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือโครงการเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1.2.2 ส่งเสริมให้ครูบูรณาการเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งกลุ่มสาระอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

1.2.3 สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเรียนรู้แบบโครงงาน การใช้สถานการณ์จริง และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

1.3 ระดับครูผู้สอน

1.3.1 ครูควรนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนและชุมชน

1.3.2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีที่หลากหลายและทันสมัย เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1.3.3 ใช้การประเมินผลที่หลากหลาย ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการใส่ใจรายงานผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ด้านดังกล่าวมีผลลัพธ์ที่สูงขึ้น เช่น 1) ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และ 2) ควรวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นต้น

2.2 จากการทดลองใช้รูปแบบ ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการจัดสรร

งบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรีอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นต้น

2.3 ควรขยายผลการวิจัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือบริบทพื้นที่ที่มีลักษณะทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อนำไปเปรียบเทียบและปรับปรุงรูปแบบให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ขำ แสงจันทร์. (2561). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน เพื่อสร้างอาชีพในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล. **วารสาร มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 11 (3), 1546-1563.

ทิณกรณ์ ภูโทถ้ำ. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 12 (1), 388-404.

ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

พระณรงค์วิชิต (เลื่อน ณ นคร). (2554). **จดหมายเหตุร.ศ. 112/พระณรงค์วิชิต (เลื่อน ณ นคร).** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เพ็ญผกา กาญจโนภาส. (2560). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 12 (1), 161-168.

ภควัต โอวาท. (2565). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้วิธีดุลยภาพสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภัทรจิตติ บุรีเพีย และคณะ. (2561). คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. **วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, 8 (2), 237-250.

มนตรา ฟักมงคล. (2562). **รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ลดา รุธิรกนก. (2557). **จันทบุรีในประวัติศาสตร์ชาติไทย.** มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วิภาภรณ์ สร้อยคำ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมบัติ นาหลวง. (2564). **การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). **นโยบายการจัดการศึกษาตามพระบรมราโชบาย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2567). **รายงานผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา 2566.** จันทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.

สุกันยามาศ มาประจง. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 13. **วารสารชุมชนวิจัย**, 15 (1), 250-263.

สุภัค พวงขจร. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์. **วารสารวิจัยการพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์),** 11 (3), 115-123.

สุวรรณี กันทะปิง. (2562). **แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อดุลย์ ภูปลื้ม. (2567). **รูปแบบการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.** เพชรบูรณ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.

Bryson, J. M. (2011). **Creating your strategic plan : A workbook for public and nonprofit organizations**. San Francisco : Jossey-Bass.

Deming, W. E. (2004). **Out of the crisis.** 2nd ed. MIT Press.

Gorley, J. T. (2013). **The importance of local history education in Texas public schools**. Doctoral dissertation, Texas A&M University.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30 (3), 607–610. https://doi.org/10.1177/001316447003000308.

Lunenburg, F. C. (2008). **Educational administration : Concepts and practices**. 5th ed. Wadsworth Publishing.

Wilke, M. (2023). Local history and heritage education in the digital age : A systematic review. **Journal of Heritage Education,** 8 (1), 61–81. https://doi.org/10.1080/17567758.2023.2165432.